

SITOWISE

Perillä Edelfeltinrannassa, Osavaiheraportti 1

9.2.2022

Sisällysluettelo

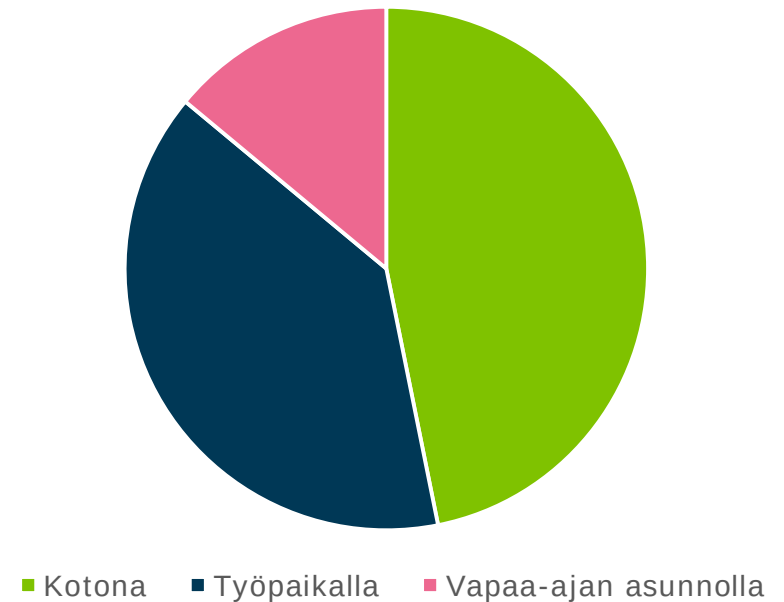
1. Taustaselvitystyö - keskeiset Edelfeltinrantaan koskevat nostot
 - 2.1 Etätyön nykytilanne
 - 2.2. Etätyö ja asuminen
 - 2.3 Etätyön ilmastovaikutukset
 - 2.4. Etätyö Porvoossa
 - 2.5 Etätyön vaikutukset liikennemäärien kehitykseen ja ilmastovaikutuksiin Porvoossa
 3. Kysely - Keskeiset Edelfeltinrantaan koskevat nostot
 4. Kokemusasiantuntijaryhmä – työpajat 1 ja 2
 5. Alustavat Edelfeltinrannan tarpeet ja tavoitteet
- Liitteet
- Kyselyaineisto
 - Taustaselvitys-raportti

2. Taustaselvitystyö - keskeiset Edelfeltinrantaan koskevat nostot

2.1 Etätyön nykytilanne

- Täysin paikkariippumatonta työtä tekevät yleisimmin 30-34 vuotiaat korkeakoulutetut naiset ja miehet, jotka toimivat asiantuntijoina, ylempinä toimihenkilöinä tai toimihenkilöinä.
- Kehitys näyttää siltä, että niin sanottu hybridi- ja monipaikkainen työskentely on jatkossa yleisin työtapa erityisesti tietotyöläisten joukossa.
- Etätyö on lisääntynyt tasaisesti jo ennen pandemia-aikaa.
- Etätyön yleistymisen voi johtaa työelämään kytkeytyneiden taloudellisten toimintojen, kuten esim. lounasravintoloiden uudelleen sijoittumiseen liikekeskustoista asuinvaltaisemmille alueille.
- Vuonna 2020 Uudellamaalla asui lähes 375 000 etätyötä tekevää. Pääkaupunkiseudulla etätyöläisiä oli 280 000. Etätyön lisääntyminen voi lisätä Porvoon kaltaisten kaupunkien houkuttelevuutta.

Monipaikkaista työtä halutaan tehdä:

(Suomen yrittäjät RY:n (2021) toteuttama kysely)

2.2 Etätyö ja asuminen

Etätyö - työpaikoilta yksityisiin asuintiloihin

Asunto on perinteisesti yksityisyyden piiriin ja perhe-elämän tarkoituksiin suunniteltu paikka. Kotona tehtävän etätönn yleistyminen tarkoittaa merkittävää toiminnallista lisäystä asumisen kokonaisuuteen. Asunnon tiloja ja ominaisuuksia on tarkasteltava säännöllisen työskentelyn kannalta, mutta yhtä olennaista on huomioda, että etätörratkaisut eivät heikennä asunnon ensisijaisten tarkoitusten, yksityisyyden, levon ja työstä irrottautumisen toteutumista. Huomiota on kiinnitettävä myös kodeissa tehtävän etätönn yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, kuten työolosuhteisiin liittyvien kustannusten ja vastuun jakaantumiseen, sekä etätönn ekologisiin vaikutuksiin.

Etätönn nopea yleistyminen ja siihen liittyvä tietönn digitaalinen harppaus ovat tapahtuneet koronapandemian aikana nopeasti ja suunnittelemattomasti. Tästä syystä seurantatietoa etätönn vaikutuksista asumiseen on olemassa toistaiseksi niukasti. Asumisen näkökulmasta haasteena useiden tutkimusten tulkitsemisessa on, että etätönnön liittyvissä kyselyissä ei ole selvitetty samalla asumisolosuhteita.

Asuntosuunnittelun oheistukset eivät toistaiseksi anna selviä suuntaviivoja kodissa tehtävän etätönn tilallisiin vaatimuksiin. Haasteena on asumisen monitoimintaisuus ja etätönn vaikutuksesta lisääntyvä toimintojen lomittuminen.

Vaikka työskentelyn kannalta erillinen työhuone olisi ihanne, sen järjestäminen ei ole kaikissa asunnoissa mahdollista. Joka tapauksessa etätönpisteen järjestäminen vaatii tilavarauksensa. Lisätilan tarve vaihtelee tönn luonteen ja perheen tilanteen mukaan, lähtien neliömääräisesti n. 3-4 m2 tönpistevarauksen tai 7 m2 huoneen minimimitoituksesta. Ekologisesti ajateltuna asuntojen käytönaikaisen joustavuuden ominaisuudet nousevat etualalle.

Etätönnköntely kotona tarkoittaa yleisellä tasolla asuinympäristönn hyvinvointivaikutusten korostumista. Hyvän asuinympäristönn piirteet, kuten luonnonvalo, näkymät ja luontoyhteys, sekä saavutettavissa olevat palvelut korostuvat edelleen työstä irrottautumisen ja tönn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta.

Työskentelyn tarpeet	Työstä irrottautuminen	Vaikutukset
•Ergonominen kalustus •Erillinen tila tölle •Huoneiden mitoitus – tilatarve kasvaa •Luonnonvalo •Ääneneristys huoneiden välillä •Digitaaliset resurssit	•Tönn ja vapaa-ajan rajat – rutiineja ja tilallisia vaihdoksia •'Right to disconnect' •Mikrotauot •Luonto ja näkymät •Tönn ja perheen yhteensovittaminen	•Asumisen kasvavat kustannukset •Tasa-arvoiset etätönnmahdollisuudet •Tönnantajan rooli •Hiilijalanjälki •Sekoittunut kaupunkirakenne •Naapurustoverkostot

2.3 Etätyön ilmastovaikutukset: työmatkaliikenteen muutos 1 / 2

Etätyön ja lähityön ilmastovaikutuksien vertailussa on kaksi selkeää tarkastelemisen arvoista päästökategoriaa: työmatkaliikenteen päästöt ja työtilojen rakentamiseen ja käyttöön liittyvät päästöt. Etätyöskentelyn yleistymisellä voi olla myös laajempia päästövaikutuksia, liittyen mm. työpäivän keskellä tehtäviin matkoihin, mutta tällaisia työskentelykulttuuriin liittyviä vaikutuksia on äärimmäisen vaikea arvioida.

Työmatkaliikenteen päästöt

Valtioneuvosto julkaisi selvityksen Etätyön vaikutukset liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin (2021:4) vuonna 2021. Selvityksessä on tarkasteltu etätyön yleisyyttä ja työmatkojen pituuksien kehittymistä sekä koronapandemien vaikutuksia etätyöhön poikkeusoloissa keväällä 2020.

Raportissa on esitetty kolme skenaarioita etätyölle tulevaisuudessa. Skenaariossa 1 etätyönteko palautuu vuoden 2019 tasolle (noin 14,4 työllisestä väestöstä etätöissä). Skenaariossa 3 etätyö jää pysyvästi nk. maksimitasolle, jota edustaa kevään 2020 poikkeustilanne (noin 35 % työllisestä väestöstä etätöissä). Skenaario 2 on skenaarioiden 1 ja 3 keskiarvo (noin 24,7 % työllisestä väestöstä etätöissä).

Skenaarioissa on huomioitu myös ennustetut muutokset aluerakenteessa ja työpaikkojen rakenteessa ja näiden vaikutukset. Päästöarviossa on huomioitu henkilöautokannan ennustettu sähköistyminen kansallisen perusennusteen (2021) mukaisesti.

Skenaariota 2 edustaa selvityksen lopputuloksena julkaistua ennustetta. Sen mukainen kehitys vähentäisi liikenteen hiilidioksidipäästöjä vuonna 2030 noin 65 000 tonnia (n. -0,9 %) ja vuonna 2045 noin 58 000 tonnia (n. -1,2 %).

Skenaarion 3, jota pidetään maksimitilanteena, mukainen kehitys vähentäisi hiilidioksidipäästöjä vuonna 2030 noin 125 000 tonnia (noin -1,7%) ja vuonna 2045 noin 80 000 tonnia (noin -1,6 %).

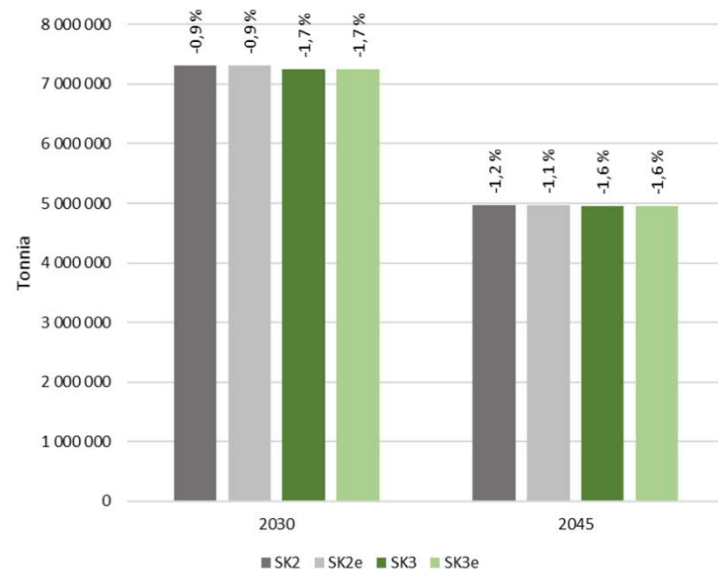
Etätyön vaikutukset kotimaan liikenteen kasvihuonekaasuihin ovat hyvin maltilliset. Tätä selittää usean asian kokonaisuus: henkilöautoliikenne muodostaa vain noin puolet kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä. Työmatkat muodostavat noin viidenneksen henkilöautoliikenteestä. Työmatkojen suhteellinen osuus on ollut laskussa ja vapaa-ajan matkojen määrä nousussa. Liikkumistutkimukset viimeisten vuosikymmenien ajan ovat osoittaneet keskimääräisen matkamäärän vuorokaudessa henkilöä kohden olevan noin kolme, mikä indikoi, että tekemättä jätettyjä työmatkoja korvataan muilla matkoilla.

Myös henkilöautokannan sähköistymiskehityksellä ja biopolttoaineilla on merkittävä vaikutus: kansallisen perusennusteen (2021) mukaan henkilöautoliikenteen CO₂-päästöt pienentyvät noin 24 % vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja noin 54 % vuoteen 2045 mennessä.

2.3 Etätyön ilmastovaikutukset: työmatkaliikenteen muutos 2 / 2

Etätyöllä on maltillinen vaikutus liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin. Yhteenvedona voidaan todeta, että etätyön lisääntymisellä on oikeansuuntainen mutta suhteellisen pieni autoliikenteen suoritteita ja siten päästöjä vähentävä vaikutus.

Kuva 4-10. Tieliikenteen CO₂-päästö määrä (tonnia) ja suhteellinen muutos perusennusteeseen verrattuna eri skenaarioissa vuosina 2030 ja 2045.

Taulukko 4-2. Skenaarioiden taustaolettamat.

	Taustaolettama, etätyö	Taustaolettama, väestö- ja aluekehitys
Skenaario SK1 "Minimi"	Etätyöskentely palautuu koronaa edeltävälle tasolle. Noin 14,4 prosenttia työllisestä väestöstä olisi etätoisissa.	Alue- ja väestönkehitys vastaa Tilastokeskuksen väestöennustetta (2019), alue- ja väestörakenne ei muutu aiemmin oletetusta.
Skenaario SK2 "Ennuste"	Halukkaat jatkavat etätyöskentelyä tulevaisuudessa, mutta osa lopettaa etätyöskentelyn. Etätyöskentelevän väestön määrä on noin 24,7 prosenttia (keskiarvo vuosien 2019 ja 2020 arvoista).	Alue- ja väestönkehitys muuttuu osin etätyön yleistymisen vaikutuksesta. Väestöennustetta täydennetään painottamalla osin vuoden 2020 väestönkehityksen dynamiikkaa.
Skenaario SK3 "Maksimi"	Etätyöskentely jää vuoden 2020 toukokuun tasolle. Noin 35 prosenttia työllisestä väestöstä olisi etätoisissa.	Alue- ja väestönkehitys muuttuu merkittävästi. Väestöennustetta täydennetään painottamalla voimakkaasti vuoden 2020 väestönkehityksen dynamiikkaa.

2.3 Etätyön ilmastovaikutukset: työtilat

Työtilojen päästöt

Työtilojen päästöt muodostuvat ennen kaikkea tilojen rakentamisesta ja käytöstä. Oheinen kuva esittää rakennuksen elinkaaripäästöjen vaiheet kokonaisuudessaan. Olemassa olevissa rakennuksissa energiankulutus ja erityisesti lämmitysenergian kulutus on käskeisin päästölähde. Toimistotiloissa myös sähkön kulutus on merkittävää. Uudisrakentamisessa tilanne on kääntymässä yhä enemmän sellaiseksi, että rakentamisen päästöt (mukaan lukien rakennustuotteiden valmistuksen) ovat keskeisin osa elinkaaripäästöjä. Tämä johtuu pitkälti siitä, että Suomen energiajärjestelmän oletetaan muuttuvan vähähiilisemmäksi hyvin nopeasti. Energian lähes päästötön tuotanto on yksi keskeisimmistä edellytyksistä sille, että Suomi voi saavuttaa hallituksen tavoitteen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä.

Arvioitaessa etätyön vaikutuksia työtilojen päästöihin on keskeistä hahmottaa millaisia vaikutuksia etätyöskentelyllä on tilojen tarpeeseen. Kasvaako tilantarve kotona tai kodin läheisyydessä, jaettuissa työtiloissa? Pieneneekö tilantarve toimistolla? Aiheeseen liittyy myös kysymyksiä siitä, miten kodin tilojen päästöt tulisi allokoida työskentelylle ja muille toiminnoille. Kotona sijaitsevaa työtilaa käytetään usein myös muuhun kuin työskentelyyn ja esimerkiksi kotikeittiötä

käytetään usein samanaikaisesti tukemaan yhden asukkaan työntekoa ja muiden asukkaiden vapaa-aikaa.

Erilaisista epävarmuustekijöistä huolimatta voidaan olettaa, että keskeisimpiä kysymyksiä etätyön vaikutuksista työtilojen päästöihin on se, kuinka paljon etätyöskentely aiheuttaa tarvetta uudisrakentamiselle.

Työtilan elinkaaripäästöjen vaiheet

Lähde: Ympäristöministeriö

2.4. Etätyö Porvoossa

- Porvoossa asuu noin 50 600 asukasta (2020).
- Pendelöinnin merkitys on korostunut Porvoon kaupungissa:
 - Kaupungissa asuu 8 340 henkilöä, joiden työpaikka on Porvoon ulkopuolella (6 % asukkaista).
 - Kaupungissa käy töissä 6 950 henkilöä, joiden asuinkunta ei ole Porvoo.
- Etätyöskentelevän väestön osuus koko Porvoon työllisestä väestöstä kasvoi voimakkaasti koronan seurauksena:
 - Arviolta 17,1 prosenttia työllisistä teki etätyötä vuonna 2019.
 - Vuonna 2020 etätyötä tekevien osuus kasvoi 42,1 prosenttiin työllisistä.
- Tilastokeskuksen arvio etätyötä tekevien määrästä Porvoossa keväällä 2020 oli 9557.
- Lisäksi voidaan arvioida, että Porvoossa osan vuodesta asuvista vapaa-ajan asukkaista n. 850-900 henkilöä teki kunnassa myös etätöitä.
 - Tämän etätyön muodon merkitys on kuitenkin todellisuudessa vähäinen, sillä vapaa-ajan asukkaiden tekemät etätyöpäivät ovat hyvin vähäisiä: Keskimäärin vapaa-aja asunnolta etätyötä tehnyt teki vapaa-ajan asunnolta vain 16 päivää etätöitä.

2.5 Etätyön vaikutukset liikennemäärien kehitykseen ja ilmastovaikutuksiin Porvoossa

- Porvoossa etätyön määrä koronapandemian seurauksena on lisääntynyt koko maan keskiarvoa n. 35% enemmän.
- Koska Porvoosta on myös pendelöity pidempiä matkoja keskimääräistä enemmän saattaa etätyöhön siirtymisellä olla ollut koko maan keskiarvoa isompi vaikutus ilmastopäästöjen vähenemiseen.
- Kyselyvastausten perusteella (luku 3) etätyöhön siirtyminen on vähentänyt merkittävästi useimpien vastaajien henkilöauton käyttöä ja ajettuja kilometrejä.
- Yksittäisten liikenteen laskentapisteiden tietojen kautta on kuitenkin vaikeaa saada luotettavaa tietoa liikenteen muutoksen kokonaiskuvasta.
 - Kuninkaanportin kohdalla tapahtuva liikennemäärän muutos oli kasvanut 2021 vuoteen 2019 nähden +3,6%.
 - Vt7:n liikennemäärä (sis ohikulkeva liikenne) on laskenut – Vuoden keskimääräinen arkivuorokausiliikenne eli KAVL on pudonnut 10,7%-15,6%.
- Keskimääräisen arkivuorokausiliikenteen muutoksen sijaan aamuhuipputunnin AHT muutos kertoo ehkä selkeämmin juuri työmatkaliikenteessä tapahtuneesta muutoksesta.

3. Kysely – keskeiset Edelfeltinranta koskevat nostot

Etätyöpaikan järjestäminen

Etätyöpisteen järjestäminen kotona:

- Vastausten perusteella työpiste voidaan huomioida kotona kahdella eri tavalla 1) mitoittamalla asuntoihin oma työhuone sekä 2) huomioimalla yleinen väljyys ja joustavuus asunnoissa. Nämä eivät sulje toisiaan pois. Suurin osa vastaajista mainitsi oman työhuoneen. Vastauksissa kuitenkin nousi esiin se, että työpisteiden vaihtelu päivänmittaan nähtiin positiivisena ominaisuutena etätyössä.
- Muutamassa vastauksessa ehdotettiin, että etätyöpiste/-tila voisi löytyä omalla tontilla sijaitsevasta erillisestä ulkorakennuksesta.
- Kyselyvastausten perusteella *tilallisia* vaatimuksia etätyöpisteelle kotona ovat:
 - Riittävä tila
 - Mahdollisuus sulkea pois (perheen aiheuttamat) häiriötekijät
 - Valoisuus ja näkymät ikkunoista
 - Säädeltävä valo ja lämpötila
 - Äänieristys
 - Säilytystila
 - Pistorasioiden sijoittelu ja riittävyys
- Muita huomioitavia asioita ovat:
 - Perheen yhteiset tilat
 - Tilava ja toimiva keittiö (etätyön parhaina puolina mainittiin kahvihetket ja lounas)

Etätyöpaikan järjestäminen

Kotona

Etätyön
tarpeiden
huomioiminen
asuntojen
suunnittelussa
ja mitoituksessa

Kahvilassa

Mahdollisen
kahvilan tai
vastaavan
kaupallisen
ratkaisun
huomiointi
kaavassa

Asuinalueen
yhteistyötilassa

Asuinalueen
yhteistyötilan
mahdollistaminen ja
huomiointi
suunnittelussa ja
kaavassa.
Yhteistyötilan
tarpeiden huomiointi.

Kyselyyn vastanneista selvästi suurin osa halusi tehdä etätyötä kotona. Kuitenkin muutamat vastaajista kertoivat haluavansa tehdä etätyötä tulevaisuudessa mökillä, kahvilassa tai asuinalueen taloyhtiöiden yhteisesti omistamassa etätyöhön tarkoitettussa tilassa. Avovastauksissa yhteistyötilojen merkitys korostui kotona sijaitsevien etätyöpisteiden tarpeiden ohella.

Etätyöhön tarkoitettu yhteistila ja asuinalueen ulkotilat

Yhteistyötilat:

- Yhteistyötilalta toivottuja *tilallisia* ominaisuuksia:
 - Sosiaaliset tilat/verkostoitumisen mahdollistavat tilat
 - Vapaan oleskelun tilat
 - Neuvottelutilat (kokouksille ja videokokouksille)
 - Inspiroiva ympäristö
 - Hiljaisen keskittymisen tilat
 - Keittiötilat
 - Säilytystilat
 - Helppo saapuminen (parkkipaikka/pyöräparkki)
- Muita yhteistyötiloilta toivottuja ominaisuuksia:
 - Kiinteät työvälineet (näyttö yms.)
 - Lounaspalvelut
 - Verkostoitumisen mahdollisuus
 - Varausjärjestelmä
 - Hyvä internetyhteys

Asuinalueen ulkotilat:

- Kyselyyn vastaajat näkivät ulkotilat ja luonnon läheisyyden erityisen tärkeänä työssä jaksamisen ja palautumisen kannalta. Tärkeinä tässä nähtiin oma piha, yhteiset ulkoalueet ja ulkoilureitit. Luonnonläheisyys ja rauha nähtiin ylipäätään positiivisina alueen viihtyisyyden ja vetovoiman kannalta.
- Vastauksissa painotettiin ranta-alueen säilyttämistä yhteiskäytössä. Rantaan ehdotettiin toimintoja kuten uimarantaa, saunaa sekä kahvila ja etätyötilapalveluista koostuvaa kokonaisuutta.
- Virkistys ja ulkoilualueet nähtiin tärkeinä. Alueelle toivottiin monipuolisia reittejä (esim. luontopolkua ja rantareittiä), sekä huoliteltua asuinalueen ulkotilaa.
- Myös ulkoliikuntapaikat nostettiin esiin tärkeinä. Alueelle ehdotettiin esimerkiksi ulkokuntosalia.
- Vastauksissa talojen väliin toivottiin jäävän luontoa ja avointa tilaa.
- Lisäksi ulkotilat nähtiin myös potentiaalisina työtiloina. Ulkotilat nähtiin sopivina esimerkiksi kokoustamiseen tai koulutusten kuuntelemiseen. Muutamassa vastauksessa etätyötiloja ehdotettiin löytyvän myös ulkoa penkkien ja aurinkosuojien muodossa. Erityisesti alueen rantaa ehdotettiin paikaksi tällaisille työpisteille.

Liikkuminen

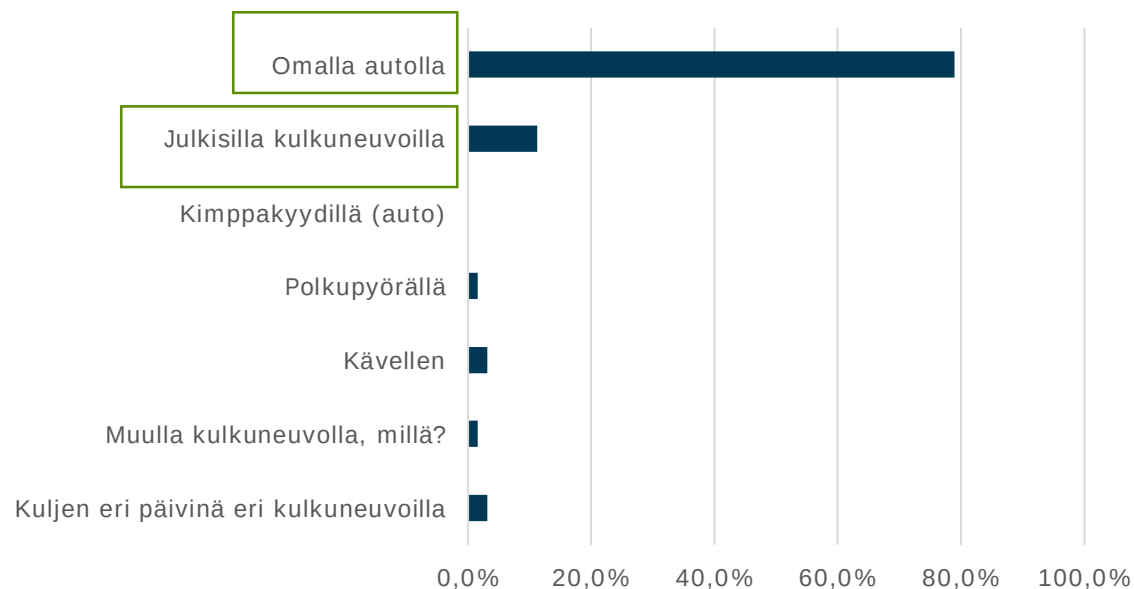
Liikkuminen

- Niiden vastaajien, jotka kertoivat asiointimatkojensa määrän kasvaneen etätöön myötä (5%), kasvanut autoilun tarve liittyi siihen, että asiointimatkat, jotka ennen hoidettiin työmatkalla, joudutaan nyt hoitamaan erikseen. Tällaisia olivat esimerkiksi lasten koulumatkat ja kaupassakäynti.
- Puolestaan osa niistä vastaajista, joiden asiointimatkat olivat etätöön myötä vähentyneet (35%), kertoivat tekevänsä nyt enemmän lyhyitä matkoja joko jalan tai pyörällä.

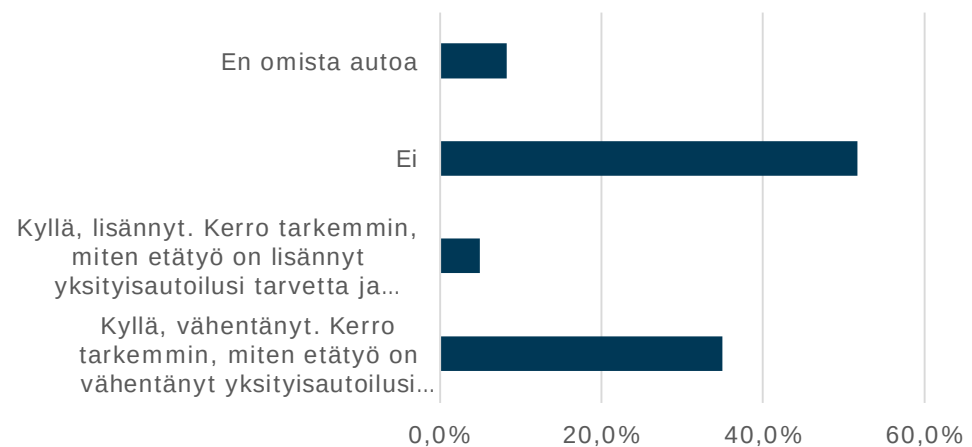
→ Palveluiden läheisyys, käveltävyys, hyvät pyöräilyn edellytykset.

- Vastauksissa toivottiin panostuksia alueen joukkoliikenneyhteyksien kehittämiseen. Palvelun muistutettiin olevan erityisesti iltaisin sangen heikko.
- Treksilän liityntäpysäköinnin kehittäminen nostettiin esiin, sen palvelussa erityisesti pääkaupunkiseudulla työskenteleviä. Liikennesuunnittelussa tulisi huomioida myös pääkaupunkiseudulle bussilla kulkevat henkilöt.

Työmatkaan käytetty kulkuneuvo (n=62)

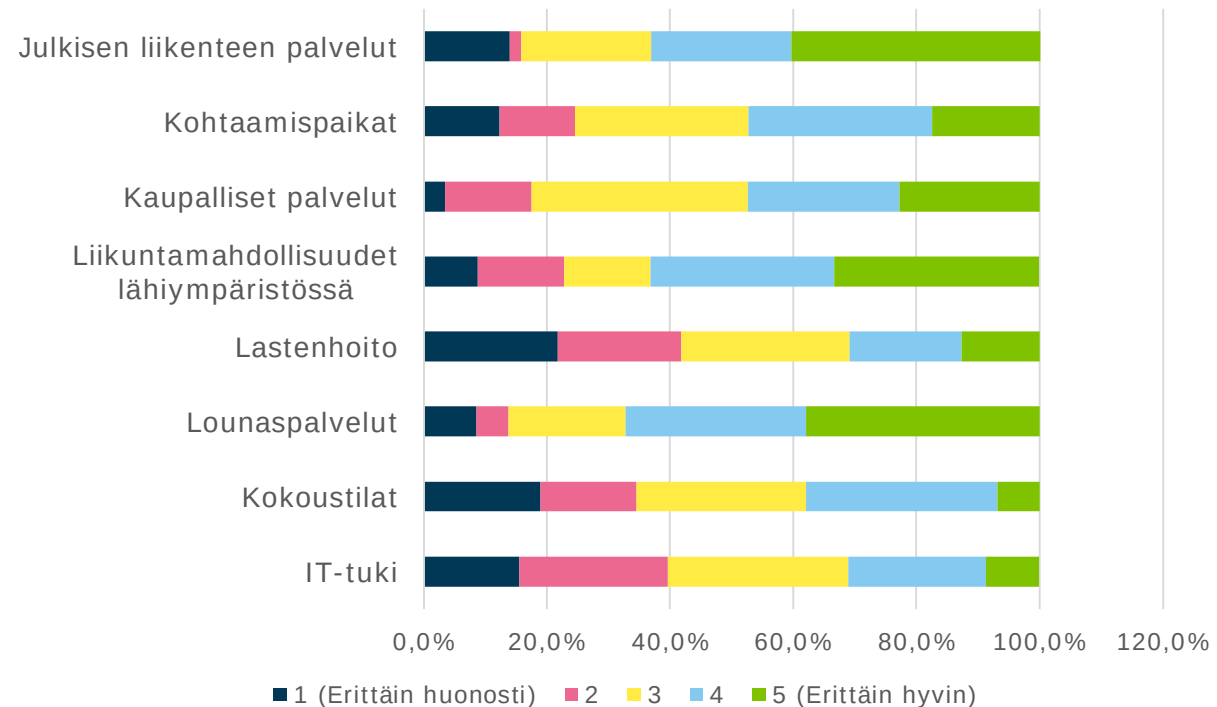
Onko etätö muuttanut asiointimatkoihin liittyvää yksityisautoiluasi? (n=60)

Etätyötä tukevat palvelut

- Kyselyssä eniten kannatusta etätyötä tukevinä palveluina saivat:
 - 1) Lounaspalvelut
 - 2) Julkinen liikenne
 - 3) Liikuntamahdollisuudet lähiympäristössä
- Kohtaamispaikkoja ja kaupallisia palveluita tärkeinä piti päälle 40 % vastaajista.
- Lastenhoito, IT-palvelut ja kokoustilat saivat kyselyssä esitetyistä vaihtoehtoista vähiten kannatusta etätyötä tukevinä palveluina.
- Kyselyssä esiin nousi palveluiden läheisyyden tärkeys. 40% vastaajista piti palveluiden läheisyyttä tärkeänä työssä jaksamisen ja töistä irrottautumisen kannalta. Myös avovastauksissa kerrottiin palveluiden läheisyydestä. Nykyisellään kaupan ja muiden palveluiden koettiin olevan alueelta kaukana. Avovastauksissa tärkeiksi palveluiksi nostettiin lounaspalvelut, kuntosali, kauppa, kahvila, päiväkotiki ja koulu sekä ravintolapalvelut.

Millaiset palvelut etätyöpisteen lähellä tukisivat työskentelyä?

4. Kokemusasiantuntija- ryhmän työpaja 1 9.12.2021

Kokemusasantuntijatyoöpaja 1

9.12. klo 17-19, Teams

- Kokemusasantuntijaryhmän ensimmäiseen etätyöpajaan kutsuttiin 13 verkkokyselyssä toimintaan ilmoittautunutta henkilöä. Näistä neljä osallistui työpajaan.
- Työpajan ohjelma on esitetty oheisessa kuvassa. Osallistujien näkemyksiä erityisesti etätyön nykytilasta pyrittiin saamaan esiin verkkokyselyn tuloksia esitellen ja niistä keskustellen sekä osallistujien omiin kokemuksiin perustuen.
- Työpajan toisessa osuudessa keskityttiin Edelfeltinrannan alueesta ja sen luonteesta keskustelemiseen.
- Keskustelujen olennainen sisältö on tiivistetty seuraaviin dioihin.

Aikataulu

17.00	Esittäytymiset Tervetulosanat Kotitehtävän purku Verkkokyselyn läpikäynti Tauko Mikä Edelfeltinranta? Kotitehtävänanto ja loppusanat
19.00	Tilaisuus päättyy

Keskustelu: etätyö

Etätyön nykytila: keskeiset teemat

- Työ- ja vapaa-ajan erottaminen toisistaan on välillä haastavaa. Työmatkan tarjoamien siirtymien puute on johtanut uusiin tapoihin erotella työ- ja vapaa-aika toisistaan. Näitä ovat esim. aamu- tai iltapäiväkävelyt, työn sulkeminen työhuoneeseen tms., "uudet riitit".
- Oma piha, luonto ja metsä ovat tärkeitä etätyöläiselle. Maisemien merkitys on entistä tärkeämpi. Ikkunasta avautuva luonto luo mahdollisuuksia työn mikrotauottamiseen. Myös parveke toimii kesäaikaan lisätyötilana.
- Organisaatiokulttuuri vaikuttaa etätyöhön. Esihenkilöiden asenteet ja johtamistaidot sekä etätyövälineiden käyttö organisaatiossa vaikuttavat suuresti etätyön tekemiseen. Nämä ovat tekijöitä, joihin ei kaavoitus- tai rakentamisratkaisulla voida vaikuttaa.

Tulevaisuuden Edelfeltinranta: työskentely

- Yhteistyötilat saivat kannatusta, koska niissä voi ylipäättään tavata ihmisiä ja hakea vertaistukea myös oman organisaation ulkopuolelta. Samassa yhteydessä voisi olla kahviloita tai pop up -tyyppisiä palveluja. Haasteeksi ajateltiin yrityksen taloudellisesti kannattavaksi saamista. Kokonaisuudessaan asukasmäärä myös ympäröivillä alueilla jää helposti liian pieneksi (arvio 1200 asukasta).
- Yhteistyötilojen pitäisi olla houkuttelevia. Merinäköala, hyvä sijainti ja avarat maisemat ovat tärkeitä, jotta olisi syy lähteä kotitoimistolta. Tiloissa pitäisi olla eristäytymisen mahdollisuus.
- Ihannetilanteessa lounaspaikka olisi lähellä: enimmillään 15 minuutin kävelymatkan päässä etätyöpisteeltä.

Keskustelu: tulevaisuuden Edelfeltinranta

- Keskustelussa Edelfeltinrannasta korostui luonto ja sen vaaliminen. Edelfeltinrannan toivottiin olevan avara, kaunis, valoisa, hengittävä, innostava, luonnonläheinen, luonnonmukainen, tunnelmallinen, edustava, historian huomioiva, perinteitä kunnioittava ja nykyaikainen.
- Autot eivät saisi olla Edelfeltinrannassa hallitseva elementti, vaan luonto olisi läsnä ja kuultavissa (linnut). Autot sopeutettaisiin maisemaan, mutta autojen sujuva kulku olisi kuitenkin turvattava, koska muutoin ne aiheuttavat enemmän haittaa (liian kapeat kadut, joilla joudutaan jonottamaan).
- Vesi on tärkeä elementti Edelfeltinrannassa.
- Tähtitaivaan näkyminen pimeällä on myös tärkeää. Valaistus olisi hyvä toteuttaa niin, ettei se olisi liian häiritsevää.
- Alueen historiaa tulisi arvostaa ja rauhoittaa museon alue.
- Edelfeltinranta nähtiin naapurustona, jossa lainataan naapurilta sokeria tarpeen tullen. Naapurit eivät olisi (henkisten) aitojen takana, vaikka yksityisyydestä pidettäisiinkin kiinni.
- Yhteisöllisyys ei tule pakottamalla, mutta sen mahdollistaminen jonkin yhteisen tekemisen infran avulla olisi suotavaa. Tällaista voisi olla esimerkiksi venelaituri tai kylätalo. Myös yhteistyötila voisi olla monikäyttöinen, eikä rajoitettu vain työskentelyyn klo 8–17.
- Pikkulapsiarjessa palvelujen (erit. päiväkoti, koulu) läheisyys on tärkeää. Tällä hetkellä alueella on liian vähän päiväkoti - ja koulupaikkoja. Myös ruokakauppa on tärkeä.

Keskustelu: asunnot

- Alueen tulevissa asunnoissa pitäisi olla tilaa etätyöhön. Minikodeissa voisi olla esimerkiksi puhelinkoppi tai muu eristäytymismahdollisuus.
- Asuntojen joustavuus ja muuntelun mahdollisuus koettiin tärkeänä. Asunnoissa voisi olla vähemmän kiinteitä seiniä, mikä pitäisi asunnot joustavampina etätyöskentelyä ajatellen.
- Asuntojen koot nähtiin oleellisena etätyöskentelyn kannalta. Ovatko pienet asunnot tarpeellisia tai mahdollisia tällaisella alueella?

5. Kokemusasiantuntija- ryhmän työpaja 2 13.1.2022

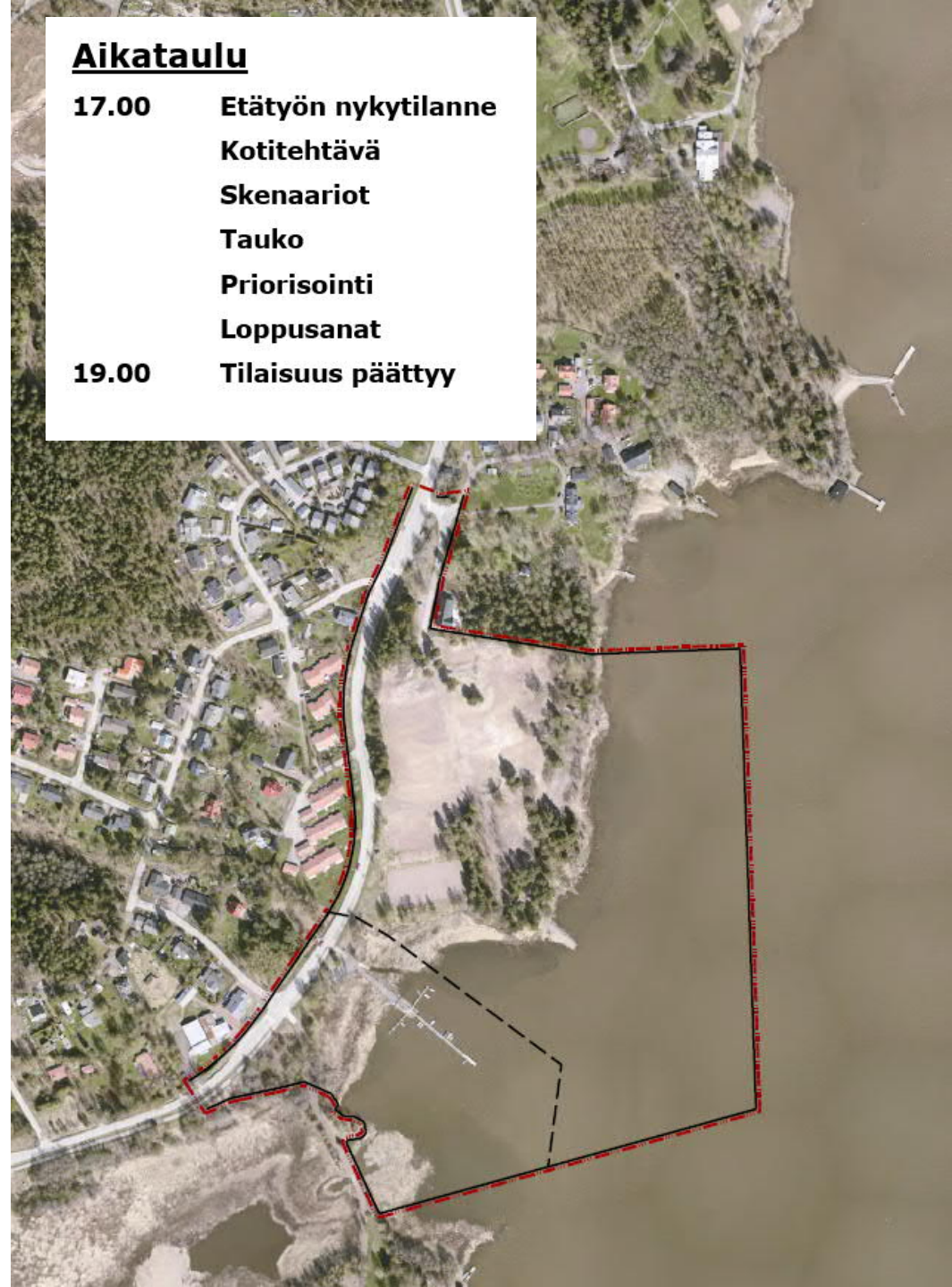
Kokemusasiantuntijatyoöpaja 2

13.1. klo 17-19, Teams

- Kokemusasiantuntijaryhmän toiseen etätyöpajaan kutsuttiin 10 verkkokyselyssä toimintaan ilmoittautunutta henkilöä (3 aiemmin kutsuttua oli ilmoittanut, ettei osallistu). Näistä kaksi osallistui työpajaan.
- Työpajan ohjelma on esitetty viereisessä kuvassa.
- Aluksi työpajassa esitettiin tiiviisti konsultin tekemän taustaselvityksen keskeiset nostot etätyön nykytilasta.
- Etätyön tulevaisuudesta keskusteltiin lyhyesti.
- Pääasiassa työpajassa keskityttiin kolmeen etätyöskenaarioon, jotka voisivat olla mahdollisia Edelfeltinrannassa.
- Lopuksi osallistujat esittivät omat näkemyksensä, millaiset tekijät olisivat tärkeitä etätyön näkökulmasta Edelfeltinrannassa.
- Keskustelujen olennainen sisältö on tiivistetty seuraaviin dioihin.

Aikataulu

17.00	Etätyön nykytilanne
	Kotitehtävä
	Skenaariot
	Tauko
	Priorisointi
	Loppusanat
19.00	Tilaisuus päättyy

Keskustelu etätyöstä

Tulevaisuuden etätyö:

- Osallistujat ajattelivat tulevaisuuden etätyön olevan joustavaa, eikä samalla tavalla sidottua paikkaan tai aikaan kuin ennen. Vapaa-ajan ja työajan rajat hämärtyvät, mikä on myös mahdollisuus, ei vain kuormitustekijä (kun työstä irtautuminen etätyössä voi olla vaikeampaa). Työtä ja vapaa-aikaa voisi olla joustavasti limittäin.
- Työskentelytapa monipuolistuu, eikä työtä välttämättä tehdä toimistossa, vaan esim. kahvilassa tai muussa yhteistyön mahdollistavassa ympäristössä.
- Työtä voidaan tehdä myös ulkomaan tai muilla matkoilla. Matkustaminen ei keskity vain loma-aikoihin. Tässä nähtiin kuitenkin hallinnollisia ongelmia (tietoturva, vakuutukset jne.)
- Tulevaisuudessa työtä tehdään ”lennossa”, kun tekniikka kehittyy (esim. sanelun kehittyminen), jolloin työnsä voisi hoitaa vaikkapa juoksulenkillä.

Etätyön skenaario 1:

Oma pesä Edelfeltinrannassa

Edelfeltinranta on rakennettu kotona oleilua silmällä pitäen. Keskiössä ovat oma koti ja piha. Asunto on tärkeämpi kuin vaikka palvelut tai liikenneratkaisut. Omassa pesässä viihdytään hyvin ja sieltä lähdetään lähinnä kuljettamaan lapsia tai viikonlopun viettoon kesämökille.

Ihmiset tekevät enimmäkseen töitä kotoaan. Tilavista kodeista löytyykin hyvin neliöitä ja lisähuone työnteolle. Lisäksi omassa taloyhtiössä saattaa olla taloyhtiön asukkaiden varattava yhteiskäyttötila. Edelfeltinranta on hyvin vehreä ja suuri osa ranta-alueista on yksityisiä pihoja.

Edelfeltinrannassa ei juurikaan ole palveluita, mutta tottuneille verkkokaupan käyttäjille se ei ole ongelma. Kotitaloudet liikkuvat sujuvasti omilla autoillaan eikä joukkoliikennettä juurikaan tarvita.

Etätyön skenaario 2:

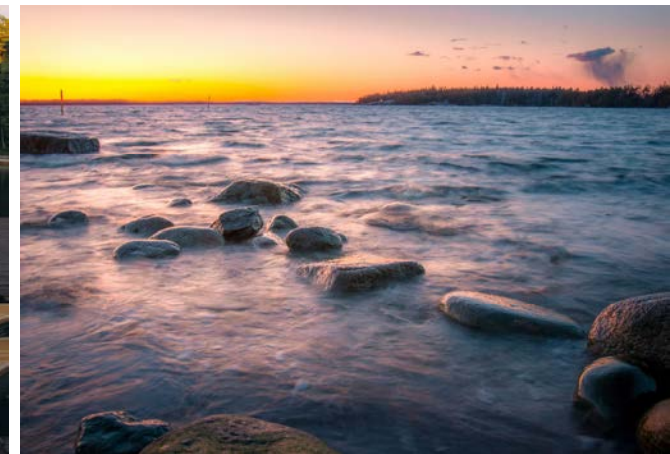
Oma kylä Edelfeltinrannassa

Kylämäinen Edelfeltinranta on rakennettu kaikille avoimeksi. Asukkailla on paljon annettavaa ja koettavaa omassa yhteisössään.

Alueen henkisenä keskipisteenä on monitoimitalo meren rannassa, josta voi varata tilan etätyöskentelyyn ja erilaiseen vapaa-ajan toimintaan. Tila toimii lisäksi mm. alustatalouden mahdollistajana. Kyläläisten on helppo tuottaa palveluita yhteisön käytettäväksi, kuten kierto- ja jakamistalouteen tai yhteiskuljetuksiin liittyviä palveluita. Lähialueella on muutenkin hyvä kattaus kaupallisia palveluita.

Alueen tiiviys ja etätyönteko lähellä mahdollistaa hyvän palvelutason joukkoliikenteelle. Verrattain vähäinen yksityisautoilu rauhoittaa aluetta ja edesauttaa turvallista jalankulkua ja pyöräilyä.

Alueella on panostettu yhteisiin alueisiin niistä löytyy ilmaisia palveluita, kuten uima- ja tulentekopaikkoja työstä palautumista tukien.

Etätyön skenaario 3:

Oma Porvoo

Edelfeltinranta on rakennettu puhtaasti asuinalueeksi. Alueella on sopivasti sekoittuneena erimuotoista asumista ja viheralueita.

Koko Porvoon kaupunki on luontevasti käytettävissä. Palvelut painottuvat Porvoon keskustan kivijalkoihin, josta valinnanvaraa ja lounaspaikkoja löytyykin enemmän. Keskustan useista varattavista co-work tiloista löytää samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä vertaistueksi ja ajatustenvaihtoon.

Keskustaan pääsee omalla autolla sekä hyvillä bussiyhteyksillä Edelfeltinrannasta. Samalla siirtymisellä hoitaa myös kauppareissun ja voi tavata ystävää.

Edelfeltinrannassa on myös joitakin yhteisiä alueita, mutta koko Porvoon ja lähiseudun harrastus- ja ulkoilupaidat ovat niihin tottuneiden Edelfeltinrannan asukkaiden aktiivisessa käytössä.

Keskustelu etätyöskenaarioista

Oma pesä Edelfeltinrannassa:

- Osallistujat näkivät ensimmäisen skenaarion hyvin koti- ja perhekeskeisenä. Perheet pysyvät pääasiassa omissa oloissaan, eikä sosiaalisia kontakteja välttämättä ole kovin paljon. "Suuret linnat" eivät herättäneet ihastusta.
- Ranta-alueiden yksityisomistus herätti ikäviä tunteita, koska luonto ja viheralueet olisi hyvä olla kaikkien ulottuvilla.
- Omaa rauhaa, vehreyttä ja luonnonläheisyyttä pidettiin hyvänä, mutta kotiin linnoittautuminen kuitenkin kyseenalaisena. Toisaalta sosiaalisuus ei välttämättä tarvitse fyysistä kontaktia.
- Palveluiden sijoittuminen muualle voisi olla hyvinkin asia alueen infrastruktuurin kannalta. Palvelut voidaan järjestää sinne, missä asuminen on vähemmän viihtyisää.

Oma kylä Edelfeltinrannassa:

- Kyläskenaario nähtiin sosiaalista elämää arvostavana. Omalta asuinalueelta ei tarvitsisi juuri poistua, koska palvelut ovat hyvät ja niitä pitääkin olla runsaasti. Tarvitaanko tällöin hyviä joukkoliikenneyhteyksiä?
- Skenaariossa alueen väestön ikärakenne vaikuttaa nuoriin aikuisiin tai pikkulapsiperheisiin keskittyvältä.
- Toiselle osallistujista kylävertaus herätti miellelyhtymän Hamarin kylään, jossa oli mm. vanhan koulun harrastustilana käytetty liikuntasali (vrt. skenaarion monitoimitalo).
- Jos kylämaisyyttä tavoiteltaisiin Edelfeltinrantaan, se pitäisi suunnitella jossain määrin etukäteen, esim. monitoimitilan muodossa. Monitoimitilassa pitäisi olla jotakin jatkuvaa ja /tai säännöllistä toimintaa, jotta se vetäisi ihmisiä.

Oma Porvoo:

- Osallistujat katsoivat kolmannen skenaarion olevan käytännössä nykytila, johon ei tule mitään merkittävää uutta.
- Julkisen liikenteen saatavuudesta keskusteltiin – mahdollisuudet hyvään palvelutasoon nähtiin huonoina.
- Yhteistyötilaan lähteminen Porvoon keskusta on lähes yhtä vaivalloista kuin toimistolle lähtö, joten todennäköisesti etätyöläiset jäisivät kotiin tai menisivät työpaikalleen.

Mihin Edelfeltinrannassa panostettaisiin?

- Osallistujat saivat leikkirahaa, jonka he sijoittivat itselleen tärkeisiin asioihin etätyön näkökulmasta. He panostaisivat siihen, että etätyöpiste on lähellä – koti on helpoin vaihtoehto. Mutta myös sosiaalisempi vaihtoehto olisi hyvä olla.
- Etätyötila kotona voi olla pieni, ei välttämättä huoneen kokoinen, mutta eristettävissä, jos on tarve. Näitä voisi olla kaksikin, jos on kaksi etätyöläistä kotona.
- Viheralueita ja luontoa on tärkeää olla etätyöpisteen lähellä, rantojen pitäisi olla kaikkien käytettävissä.
- Peruspalvelut, erityisesti koulut ja päiväkodit, pitäisi olla lähellä - ehkä myös nuorisotila.
- Riittävän jyvät tietoliikenneyhteydet tarvitaan.
- Toimivat liikenneyhteydet voisivat houkutella alueelle sellaisia asukkaita, jotka voivat tehdä etätyötä mistä vain ja etsivät uutta asuinpaikkaa.

6. Alustavat tarpeet ja tavoitteet - Tavoitetyöpaja 17.1.2022

Alustavat tarpeet ja tavoitteet

Kartoitusvaiheen pohjalta konsultti laati alustavia Edelfeltinrannan suunnittelua koskevia ja etätyöntekoa palvelevia tavoitteita ja tarpeita, joita työstettiin ohjausryhmän tavoitetyöpajassa. Tavoitteiden ilmastovaikutusten arviointi todettiin tässä vaiheessa vielä haastavaksi riittämättömien arviointiperusteiden takia. Tavoitteiden asettelussa huomioitiin asiat, joihin kaavoitus- ja tontinluovutusvaiheessa voidaan vaikuttaa.

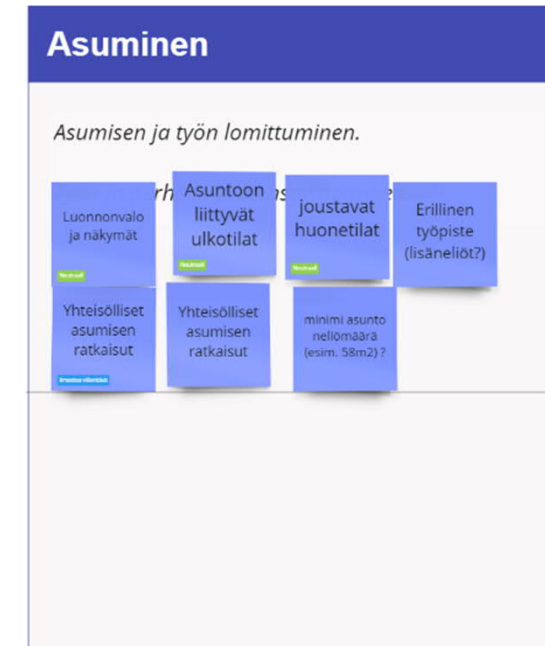
Alustavat tarpeet ja tavoitteet suunnittelu- periaatteisiin

Tavoitetöypajassa tarpeista ja tavoitteista valittiin ne, joihin voidaan kaavoituksella ja tontinluovutusehdoilla vaikuttaa. Nämä ovat toisin sanoen asioita, joita voidaan ratkaista työssä. Oheisessa esityksessä nämä teemat on nostettu laatikkojen yläosaan. Laatikkojen alaosaan on jätetty ne asiat, jotka ovat kiinnostavia, mutta joita ei voida ratkaista työssä.

Työskentelyn tuloksena muotoutuneet tarpeet ja tavoitteet suunnitteluperiaatteisiin on esitetty tällä ja seuraavilla dioilla.

Voidaan
ratkaista
työssä

Kiinnostava,
mutta ei voida
ratkaista
työssä

1. Asuminen

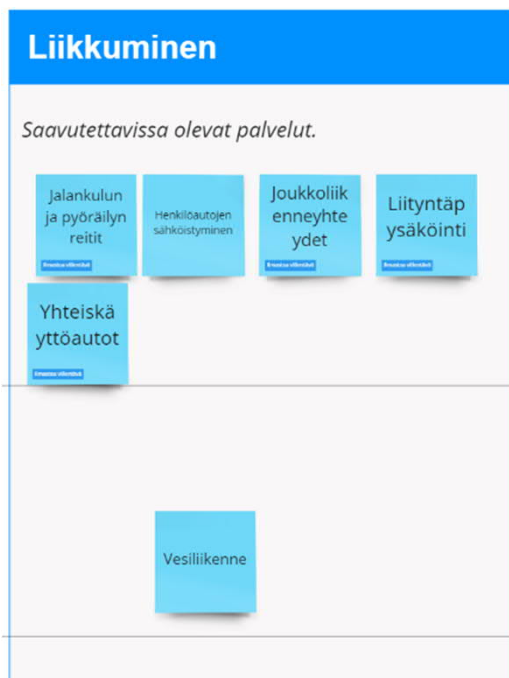
Asumisen ja työn lomittuminen.

Työn ja perheen yhteensovittaminen.

- Luonnonvalo ja näkymät
- Asuntoon liittyvät ulkotilat
- Joustavat huonetilat

**Voidaan
ratkaista
työssä**

**Kiinnostava,
mutta ei voida
ratkaista
työssä**

2. Liikkuminen

Saavutettavissa olevat palvelut

- Jalankulun ja pyöräilyn reitit
- Henkilöautojen sähköistyminen
- Joukkoliikenneyhteydet
- Liityntäpysäköinti
- Yhteiskäyttöautot

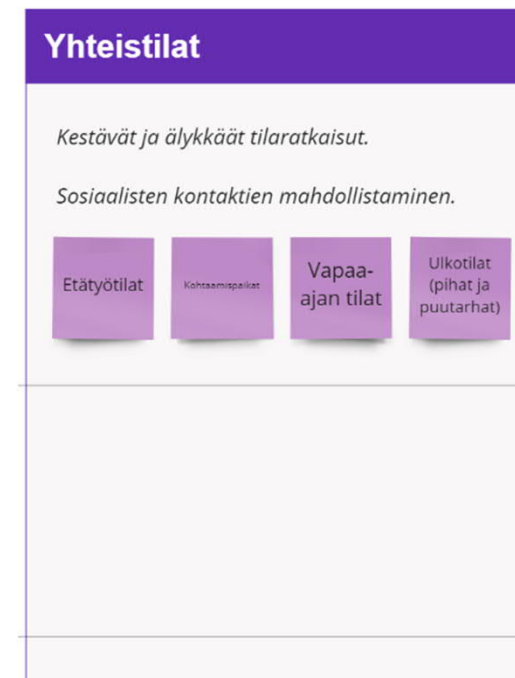

3. Viher- ja virkistysalueet

Asuin ympäristön hyvinvointivaikutukset

Työstä irtautumisen mahdollisuus

- Työpisteet ulkotiloissa
- Ulkoliikuntapaikat
- Ranta-alueen toiminnot
- Väljiys

4. Yhteistilat

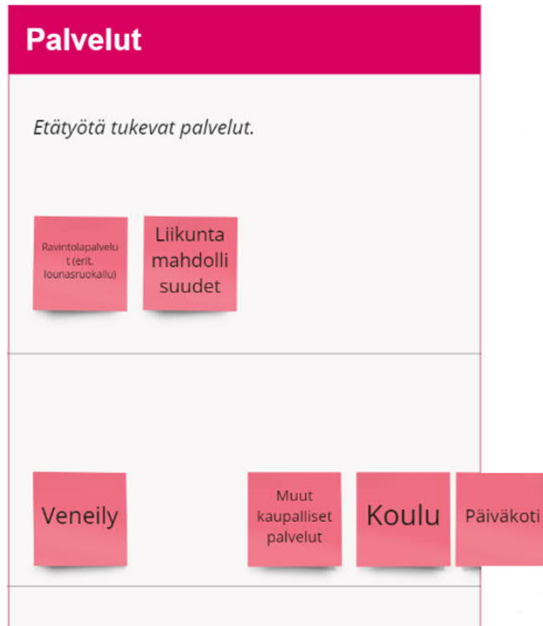
Kestävät ja älykkäät tilaratkaisut

Sosiaalisten kontaktien mahdollistaminen

- Etätyötilat
- Kohtaamispaikat
- Vapaa-ajan tilat
- Väljiys
- Ulkotilat (pihat ja puutarhat)

**Voidaan
ratkaista
työssä**

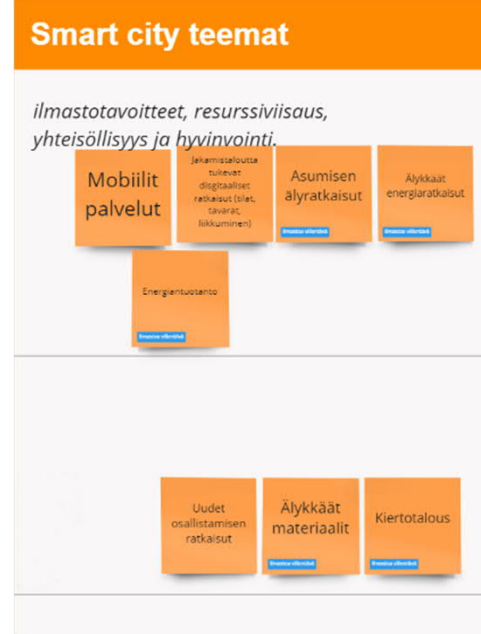
**Kiinnostava,
mutta ei voida
ratkaista
työssä**

5. Palvelut

Etätyötä tukevat palvelut

- Ravintolapalvelut (erityisesti lounasruokailu)
- Liikuntamahdollisuudet

6. Smart city -teemat

Ilmastotavoitteet, resurssiviisaus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi

- Mobiilit palvelut
- Jakamistaloutta tukevat digitaaliset ratkaisut (tilat, tavarat, liikkuminen)
- Asumisen älyratkaisut
- Älykkäät energiaratkaisut
- Energiantuotanto

7. Taide ja kulttuuri

Työstä irtautumisen mahdollisuus: ulkotilojen taide, valaistus, alueen kulttuurihistoria

- Arkkitehtuuri
- Rakennustaide
- Ympäristötaide